

Det förstärkta laglottsskyddet: Ett ytterligare skydd för bröstarvingars rätt till laglott

Louise Nyström

**Rättsvetenskap, kandidat
2019**

Luleå tekniska universitet
Institutionen för ekonomi, teknik och samhälle

Förkortningslista

GåvoL	Lag (1963:83) angående vissa utfästelser om gåva
HD	Högsta domstolen
JB	Jordabalk (1970:994)
NJA	Nytt Juridisk Arkiv avdelning 1
NJA II	Nytt Juridiskt Arkiv avdelning 2
SvJT	Svensk juristtidning
ÄB	Ärvdabalk (1958:637)

Sammanfattning

Syftet med uppsatsen har varit att utreda varför det förstärkta laglottsskyddet i 7 kap. 4§ Ärvdabalken kom till, vad bestämmelsen innebär och hur den tillämpas i praktiken. För att uppnå syftet har en rättsdogmatisk metod använts som innebär att man utreder gällande rätt utifrån rättskällorna såsom lagstiftning, förarbeten, rättspraxis och doktrin. I svensk rätt har en bröstarvinge alltid rätt till något som kallas för laglott vid fördelningen av kvarlåtenskapen efter sin förälders frånfälle. Laglotten är något som inte kan testamenteras bort av en arvlåtare. Det har därför förekommit fall där arvlåtaren istället gett bort delar av sin egendom för att på så sätt kunna styra fördelningen av sin kvarlåtenskap. Just därför tillkom det förstärkta laglottsskyddet, som utgör ett ytterligare skydd för bröstarvingars rätt till laglott genom att även innefatta gåvor som en arvlåtare bortgivit i ett syfte som kan likställas med testamente. Att syftet med gåvan kan likställas med testamente innebär att arvlåtaren ska ha haft samma syfte som med ett testamente, vilket är att ordna med sin arvsföljd före sin död. Ett testamente är gjort för dödsfall skull, vilket betyder att även gåvor som bortgivits för dödsfalls skull kan komma att återbäras på grund av det förstärkta laglottsskyddet.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte	2
1.2	Metod.....	2
1.3	Avgränsning.....	2
1.4	Disposition.....	2
2	Den svenska arvsrätten	3
2.1	Fördelning av kvarlåtenskapen.....	3
2.1.1	Arv	3
2.1.2	Testamente	4
2.2	Bröstarvinges rätt till sin laglott	4
3	Det förstärkta laglottsskyddet	6
3.1	Bestämmelsen i 7 kap. 4§ ÄB.....	6
3.2	Vad det förstärkta laglottsskyddet innebär	6
3.2.1	Omständigheterna vid gåvans givande.....	6
3.2.2	Villkoren med gåvans givande	6
3.3	Varför det förstärkta laglottsskyddet tillkom.....	7
3.4	Hur det förstärkta laglottsskyddet tillämpas i praktiken.....	8
3.5	Vad som anses som gåva	9
3.5.1	Gåva i ordinärt sammanhang.....	9
3.5.2	Gåva vid tillämpning av det förstärkta laglottsskyddet.....	9
3.5.3	Vad som krävs för att man ska kunna likställa en gåva med testamente	10
3.6	En avsikt att kringgå laglotsreglerna krävs inte för regelns tillämpning	11
3.6.1	Kritik mot lagtexten och förarbetena till det förstärkta laglottsskyddet	12
3.7	Vad som krävs för att syftet ska antas ha varit att ordna med arvsföljden.....	13
3.8	När det förstärkta laglottsskyddet inte ska tillämpas	13
4	Analys	15
4.1	Anledningen till att det förstärkta laglottsskyddet kom till.....	15
4.1.1	Inte alla gåvor arvlåtaren bortgivit innefattas.....	15
4.1.2	Inte endast ordinära gåvor innefattas	16
4.1.3	Kritiken mot lagtexten och förarbetena till det förstärkta laglottsskyddet	16
4.2	En samlad bedömning av omständigheterna kring gåvans givande.....	17
4.3	Särskilda skäl när det förstärkta laglottsskyddet inte ska tillämpas.....	17
4.4	Avskaffning av laglotsrätten	17
5	Sammanfattande slutsatser	19

6	Källor och litteratur	21
6.1	Författningar	21
6.2	Offentligt tryck	21
6.3	Litteratur	21
6.4	Rättsfall	21
6.5	Internetkällor	21

1 Inledning

När en människa har avlidit ska kvarlåtenskapen efter denne fördelas. Kvarlåtenskapen utgör den avlidnes tillgångar efter det att skulder dragits av. Fördelningen kan antingen ske genom lagens bestämmelser om arv till arvlåtarens familj och släktingar, eller genom testamente som den avlidne själv har upprättat. Genom att göra ett testamente får den avlidne ge uttryck för sin yttersta vilja och kan på så sätt styra fördelningen av sin kvarlåtenskap till viss del.¹ Att en arvlåtare endast till viss del kan testamentera sin kvarlåtenskap så som denne vill beror på att bröstarvingar till arvlåtaren alltid har rätt att få ut sin laglott. Bröstarvingar består av arvlåtarens barn, barnbarn etc. Laglotten säkerställer alltså att arvlåtarens barn, barnbarn osv. får ut en viss del av arvet efter sin förälders frånfälle. Laglotten utgör hälften av arvslotten. Arvslotten är den del av arvet som bröstarvingen hade haft rätt till enligt lag om inget testamente hade gjorts. Laglotten utgör således ett skydd för bröstarvingars rätt till arv efter sin förälder.²

Trots detta fanns det förr i tiden andra sätt än genom testamente som en arvlåtare kunde göra sina bröstarvingar arvlösa. En arvlåtare kunde genom att ge bort egendom i form av gåvor säkerställa att sina bröstarvingar skulle bli utan arv efter denne.³ Numera finns det en bestämmelse i 7 kap. 4§ Ärvdabalken som kallas för det förstärkta laglottsskyddet. Det innebär att gåvor som en arvlåtare bortgivit med ett syfte som kan likställas med testamente kan komma att behöva återbäras. En bröstarvinge kan då, inom ett år från det att bouppteckningen blev klar, väcka talan om återbäring av gåvan för att få ut sin laglott.⁴

För att regeln ska kunna tillämpas krävs som precis nämnts att gåvan ska kunna likställas med testamente. Gåvan ska alltså ha haft samma syfte som ett testamente – att man vill ordna med arvsföljden före sin död. När gåvan överläts ska arvlåtaren mer eller mindre befara sin död på något sätt. Arvlåtaren kan exempelvis vara drabbad av en livshotande sjukdom och veta att hen snart kommer att dö. Arvlåtaren måste dock inte veta helt säkert att hen kommer att dö, det räcker med att arvlåtaren tror att hen kommer att dö för att regeln ska bli tillämplig. Det spelar alltså ingen roll om arvlåtaren sedan tillfrisknar från sjukdomen, gåvan kan ändå komma att tillämpas av det förstärkta laglottsskyddet. Det finns även andra situationer där regeln också blir tillämplig. Om arvlåtaren ger bort egendom men behåller nyttjanderätt eller avkastning till egendomen under sin återstående livstid innefattas även dessa typer av gåvor av skyddet.⁵

För att kunna tillämpa det förstärkta laglottsskyddet måste alltså syftet med gåvan utredas, eftersom syftet utgör grunden för regelns tillämplighet. Det finns däremot även ett undantag i bestämmelsen som gör att regeln inte ska tillämpas i vissa situationer – ”om särskilda skäl äro däremot”.⁶ Det betyder att det är många aspekter som ska tas i beaktning när man ska avgöra om regeln blir tillämplig eller inte, vilket inte är helt lätt alla gånger. I uppsatsen kommer därför flertalet rättsfall från HD tas upp för att visa på hur domstolen dömt i förevarande situationer.

---

¹ Brattström & Singer (2016), Rätt arv, s. 15-16

² Eriksson (2008), Arv och testamente, s. 179

³ NJA II 1928

⁴ 7 kap. 4§ ÄB

⁵ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 221

⁶ 7 kap. 4§ ÄB

1.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att förklara för läsaren vad det förstärkta laglottsskyddet innebär, varför det tillkom och hur det tillämpas i praktiken.

Följande frågor kommer att tas upp i arbetet:

- Hur kom det sig att det förstärkta laglottsskyddet tillkom?
- Vad innebär det förstärkta laglottsskyddet?
- Hur tillämpas det förstärkta laglottsskyddet i praktiken?
- Vad är det domstolarna ska beakta vid bedömningen?

1.2 Metod

Den metod som har använts är den rättsdogmatiska metoden som innebär att man utreder gällande rätt utifrån rättskällorna. I rättskällorna innefattas lagstiftning, förarbeten, rättspraxis och doktrin.⁷ Lagstiftningen utgör en betydande del i uppsatsen. Förarbeten har använts för att få en inblick i lagstiftarens avsikt med införandet av bestämmelsen. Rättspraxis har använts för att påvisa hur domstolen har bedömt att regeln ska tillämpas när lagtext och förarbeten inte varit tillräckliga. Doktrin har gett en utförlig förklaring av lagtexten och även för att påvisa exempel för hur regeln tillämpas i praktiken.

1.3 Avgränsning

I uppsatsen kommer inte efterlevande makes arvsrätt att tas med då det inte är nödvändigt för att förklara det förstärkta laglottsskyddets innebörd och tillämpning.

1.4 Disposition

I andra kapitlet ges en allmän beskrivning av den svenska arvsrätten så att läsaren sedan lättare ska kunna förstå vad det förstärkta laglottsskyddet innebär och handlar om.

I tredje kapitlet ges en mer ingående beskrivning av det förstärkta laglottsskyddet. Varför bestämmelsen tillkom, vad den innebär, hur den tillämpas och vad det är domstolarna tar i beaktning vid bedömningen om den ska tillämpas eller ej.

I fjärde kapitlet görs en analys av det förstärkta laglottsskyddet.

I femte kapitlet görs en slutsats kring vad som kommits fram till i analysen.

---

⁷ Korling & Zamboni (2013), Juridisk metodlära, s. 21-23

2 Den svenska arvsrätten

2.1 Fördelning av kvarlåtenskapen

När en människa dör ska alltid kvarlåtenskapen som denne efterlämnar fördelas till den avlidnes arvingar. Detta kan antingen ske genom arv eller testamente. Vill den avlidne själv styra över hur kvarlåtenskapen ska fördelas kan denne upprätta ett testamente där det framgår hur den avlidne vill att fördelningen av kvarlåtenskapen ska ske. Finns inget testamente fördelas kvarlåtenskapen enligt bestämmelserna i Ärvdabalken (1958:637) genom arv.⁸

2.1.1 Arv

I den svenska arvsrätten finns olika arvsklasser. Detta kallas för parentelprincipen. Den innebär att en arvlåtares familj och släktingar är indelade i var och en av dessa arvsklasser. Det finns totalt tre arvsklasser. I den första arvsklassen, vilket är den som står först i ledet vid fördelning av arvet, finns arvlåtarens barn, barnbarn etc. Dessa kallas som tidigare nämnts för arvlåtarens bröstarvingar. De har alltså rätt att först och främst få ärva arvlåtaren. I den andra arvsklassen, som står näst i tur i ledet att få ärva, finns arvlåtarens föräldrar, syskon och syskonbarn.⁹ De får alltså bara ärva om det inte finns några bröstarvingar i första arvsklassen. En arvsklass måste vara helt tom innan arvet går över till nästa arvsklass. Sist i ledet att få ärva finns tredje arvsklassen som består av arvlåtarens mor- och farföräldrar samt barnen till dem dvs. arvlåtarens mosttrar, farbröder etc. om nu mor- och farföräldrarna inte är i livet.¹⁰ Skulle det vara så att arvlåtaren inte efterlämnar några arvingar i någon utav arvsklasserna så tillfaller all kvarlåtenskap den allmänna arvsfonden.¹¹

Utöver parentelprincipen finns även en annan princip som kallas för istadarätten. Den innebär att den avlidnes bröstarvingar träder i den avlidnas ställe i rätten till arv. Det betyder att om arvlåtarens barn skulle vara avlidet, träder istället dennes barnbarn in och tar över rätten till arv.¹² Samma sak gäller även för ledet i den andra och tredje arvsklassen. En avkomling till en avlidnen arvinge träder i den avlidnes ställe i rätten att taga arv. Ledet slutar dock vid kusiner. Kusiner har enligt svensk lag inte rätt att ärva.¹³

Vidare finns ytterligare en princip, stirpalgrundsatsen, som är en princip för rättvisa. Den ser till att varje arvinge i en arvsklass får lika stor del av kvarlåtenskapen, eftersom man antar att en arvlåtare vill att alla arvingar i en arvsklass ska behandlas rättvist. Skulle så inte vara fallet kan arvlåtaren istället testamentera kvarlåtenskapen så som denne vill, förutsatt att det inte kränker en eventuell bröstarvinges laglott.¹⁴ Den delen av kvarlåtenskapen som arvlåtaren fritt kan förfoga över kallas den disponibla kvoten. Den utgör hälften av kvarlåtenskapen och är således den delen som kan testamenteras bort.¹⁵

---

⁸ Brattström & Singer (2016), Rätt arv, s. 16

⁹ 2 kap. 2§ ÄB

¹⁰ 2 kap. 3§ ÄB

¹¹ 5 kap. 1§ ÄB

¹² 2 kap. 1§ ÄB

¹³ 2 kap. 4§ ÄB

¹⁴ Brattström & Singer (2016), Rätt arv, s. 30-33

¹⁵ Grauers (2016), Ekonomisk familjerätt, s. 138

2.1.2 Testamente

Om en arvlåtare inte vill att kvarlåtenskapen ska fördelas enligt lagens bestämmelser så kan denne upprätta ett testamente och därmed få kvarlåtenskapen fördelad så som denne själv vill. Om arvlåtaren till exempel vill att någon utomstående ska få arva en del av kvarlåtenskapen måste arvlåtaren skriva ner det i ett testamente. Tanken med testamente är att testators yttersta vilja ska respekteras och fullföljas så långt det bara går. Det enda som kan göra att ett testamente inskränks är bröstarvinges rätt att få ut sin laglott.¹⁶

För att upprätta ett giltigt testamente ska man ha fyllt 18 år. Det finns dock undantag där testatorn kan vara yngre än så. Har man fyllt 16 år och äger egendom som man själv har rätt att ensam förfoga över har man även rätt att upprätta ett giltigt testamente rörande egendomen. Det kan vara egendom som förvärvats genom gåva eller testamente med villkoret att barnet själv ska styra över egendomen.¹⁷ Upprättandet av ett testamente är en strikt personlig rätt och kan därför inte göras genom ombud, ställföreträdare, förmyndare eller liknande.¹⁸

När man ska upprätta ett testamente finns det vissa s.k. formkrav som måste vara uppfyllda för att testamentet ska vara giltigt. Huvudregeln är att ett testamente ska upprättas skriftligt. I vissa nödsituationer kan dock ett muntligt testamente godkännas. Det krävs vidare, både för skriftligt och muntligt testamente, att det bevittnas av två personer.¹⁹ Dessa två personer får inte vara arvlåtarens make, sambo, någon annan i släktledet eller utomstående som eventuellt kommer att vara berättigad till arv. Vittnet måste även vara över 15 år och får inte ha en psykisk störning som medför risk för att vittnet inte förstår innebörden i vittnesbekräftelsen.²⁰ I ett skriftligt testamente ska dessa två vittnen bevittna en underskrift av testatorn. En underskrift är ett av formkraven för att testamentet ska vara giltigt. Båda vittnena ska vara närvarande samtidigt och intyga testamentet med sina namn. Det viktigaste syftet med bevittningen är att vittnena kan intyga att testatorn hade förmåga att med bindande verkan förordna om sin kvarlåtenskap. Vittnena måste alltså inte veta vad som står i testamentet, utan det räcker med att de vet om att handlingen utgör ett testamente.²¹

Den som tycker att testamentet på något sätt inte uppfyller formkraven kan klandra testamentet i domstol. På så sätt kan testamentet bli ogiltigt.²² Det finns sedermera vissa omständigheter som kan göra att ett testamente inte kan verkställas, och det är bröstarvingars rätt att få ut sin laglott. Mer om det i avsnittet nedan.

2.2 Bröstarvinges rätt till sin laglott

En bröstarvinge har som tidigare nämnts alltid rätt till sin laglott. Laglotten är till för att säkerställa att en bröstarvinge (barn, barnbarn etc. till arvlåtaren) ska få en viss del i arv när sin förälder gått bort. Laglotten utgör hälften av den arvslott som bröstarvingen hade haft rätt till om kvarlåtenskapen hade fördelats enligt lagens bestämmelser.²³ Man får alltså hälften av den del man egentligen hade haft rätt till enligt lag, om arvlåtaren nu skulle ha testamenterat bort kvarlåtenskapen.²⁴

---

¹⁶ Eriksson (2008), Arv och testamente, s. 137

¹⁷ 9 kap. 1§ ÄB

¹⁸ Brattström & Singer (2016), Rätt arv, s. 93

¹⁹ 10 kap. 1§ ÄB

²⁰ 10 kap. 4§ ÄB

²¹ Brattström & Singer (2016), Rätt arv, s. 94

²² Brattström & Singer (2016), Rätt arv, s. 106

²³ 7 kap. 1§ ÄB

²⁴ Eriksson (2008), Arv och testamente, s. 179

En bröstarvinges laglott är individuell. Efterlämnar arvlåtaren två bröstarvingar skulle deras respektive arvslott vara $\frac{1}{2}$ var och deras laglott blir då $\frac{1}{4}$ var. Har ett av arvlåtarens barn avlidit före arvlåtaren och efterlämnat två barnbarn till arvlåtaren är deras laglott således $\frac{1}{8}$ var, eftersom de träder i sin avlidne förälders ställe i rätten till arv enligt istadarätten.

Som nämnts tidigare utgör den andra halvan av kvarlåtenskapen den disponibla kvoten. Den delen kan arvlåtaren fritt fördela så som denne vill i testamentet. Skulle arvlåtaren däremot ha förfogat över mer än den disponibla kvoten genom testamente så utgör laglotten ett skydd för bröstarvingarna, som gör att dem i alla fall har rätt att begära en ut en del av arvet.²⁵ En bröstarvinge som vill ha ut sin laglott måste, inom sex månader från det att bröstarvingen blivit delgiven testamentet, begära jämkning av testamentet. Gör inte bröstarvingen det går rätten till laglott förlorad.²⁶ Det är endast en bröstarvinge själv som kan begära jämkning av testamentet. En bröstarvinges borgenärer kan alltså inte använda sig av jämkning pga. laglott för att få ut en fordran.²⁷

Vidare finns det fall där arvlåtaren avhänt sig egendom till utomstående på annat sätt än genom testamente. Där utgör det förstärkta laglottsskyddet ett ytterligare skydd för bröstarvingars rätt till laglotten. Mer om det i kapitel 3.

---

²⁵ Brattström & Singer (2016), Rätt arv, s. 113

²⁶ 7 kap. 3§ ÄB

²⁷ 7 kap. 7§ ÄB

3 Det förstärkta laglottsskyddet

3.1 Bestämmelsen i 7 kap. 4§ ÄB

Bestämmelsen infördes år 1928²⁸ och återfinns i 7 kap. 4§ Ärvdabalken i vilket den lyder:

Har arvlåtaren i livstiden bortgivit egendom under sådana omständigheter eller på sådana villkor att gåvan till syftet är att likställa med testamente, skall i avseende å gåvan vad i 2 och 3 §§ är stadgat om testamente äga motsvarande tillämpning, om ej särskilda skäl äro däremot; och skall vid nedsättning av gåvan motsvarande del av den bortgivna egendomen återbäras eller, om det ej kan ske, ersättning utgivas för dess värde. Vid laglottens beräkning skall värdet av den bortgivna egendomen läggas till kvarlåtenskapen.

Vill bröstarvinge mot gåvotagare göra gällande rätt som avses i första stycket, skall han väcka talan inom ett år från det bouppteckning efter arvlåtaren avslutades. Försittes denna tid, är rätt till talan förlorad.

Var vid dödsfallet gåvan ej fullbordad, må den ej, med mindre särskilda skäl äro därtill, göras gällande, i den mån det skulle lända till intrång i bröstarvinges laglott.²⁹

3.2 Vad det förstärkta laglottsskyddet innebär

Det förstärkta laglottsskyddet innebär som tidigare nämnts ett ytterligare skydd mot bröstarvingars rätt till laglott genom att även innefatta gåvor som till syftet är att likställa med testamente. Det innebär att gåvor som en arvlåtare bortgivit för dödsfalls skull (precis som ett testamente) kan komma att behöva återbäras för att en bröstarvinge ska få ut sin laglott. Det finns två olika typer av situationer som man delar in dessa fall i för att regeln ska kunna tillämpas.³⁰

3.2.1 Omständigheterna vid gåvans givande

Den ena typen handlar om fall där arvlåtaren bortgivit egendom under sådana omständigheter att den till syftet är att likställa med testamente. Med sådana omständigheter menas alltså omständigheter där arvlåtaren velat ordna med arvsföljden. Omständigheterna ska vara samma som med ett testamente, vilket innebär att arvlåtaren vidtar åtgärder för att döden är nära inpå. Arvlåtaren ger alltså bort egendom i form av gåvor för att denne väntar eller tror sig vänta döden inom en snar framtid. Arvlåtaren kan exempelvis ha varit med om en olycka, ligger på sjukhus och tror att hen snart kommer att mista livet vilket bidrar till att arvlåtaren ger bort delar av sin egendom i form av gåvor för att säkerställa att arvsföljden blir så som denne själv vill. Gåvorna kan därmed likställas med ett testamente, i vilket man också säkerställer hur sin egendom ska fördelas.³¹

3.2.2 Villkoren med gåvans givande

Den andra typen handlar om fall där arvlåtaren bortgivit egendom på sådana villkor att gåvan till syftet är att likställa med testamente. Med sådana villkor menas alltså att arvlåtaren ger bort

---

²⁸ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 219

²⁹ 7 kap. 4§ ÄB

³⁰ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 221

³¹ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 221

egendom men med vissa villkor som exempelvis att fortfarande få behålla nyttjanderätten till den bortgivna egendomen fram till sin död. Ett exempel kan vara att arvlåtaren bortgivit en fastighet men fortfarande behåller nyttjanderätten till fastigheten. Även situationer där arvlåtaren behåller avkastningen av egendomen eller rösträtten som kan vara knuten till aktier och andra ägarandelar innefattas i denna typen av fall. I dessa fall tas uppoffringen med överlåtelsen i beaktning. Är fördelarna med överlåtelsen av äganderätten till egendomen större än uppoffringen blir regeln om det förstärkta laglottsskyddet tillämplig. Vid bedömningen tas även hänsyn till om givaren under sin livstid haft ett eget riktat intresse att företa rättshandlingen. Ett sådant rekvisit kan tala för att det förstärkta laglottsskyddet inte blir tillämbart.³²

Även fall där makar har försökt överföra egendom från den ena till den andra genom upprepade bodelningar omfattas av det förstärkta laglottsskyddet. Anledningen är att förmögenhetsöverföringarna genom bodelningarna ses som ett sätt att dölja en gåva i försök att kringgå laglotsreglerna.³³

Det som ska vara sammantaget utmärkande för alla dessa typer av fall är att det inte ska innebära någon större ekonomisk uppoffring för arvlåtaren. Arvlåtaren ska ha velat ordna med arvsföljden för att denne börjat tänka på sin död av olika anledningar. Istället för att skriva ett testamente ger arvlåtaren bort gåvor för att på så vis kunna styra över fördelningen av sin egendom. Det är just det som det förstärkta laglottsskyddet är till för. Det hindrar att en arvlåtare kan vidta dessa typer av åtgärder för att kringgå reglerna om laglott.

3.3 Varför det förstärkta laglottsskyddet tillkom

Anledningen till att det förstärkta laglottsskyddet tillkom var för att ytterligare skydda bröstarvingars rätt till laglotten. Innan bestämmelsen infördes fanns det endast en möjlighet för bröstarvingar att jämka ett testamente som kränkt deras laglott. Hade arvlåtaren under sin livstid bortgivit egendom och istället på så sätt föranlett att det endast fanns en liten del kvar av kvarlåtenskapen efter denne fick bröstarvingarna finna sig i det. Just därför ansåg lagberedningen att det behövdes ett ytterligare skydd för bröstarvingars rätt till laglott och ville därmed att gåvor som en arvlåtare bortgivit med syfte att kringgå laglotsreglerna skulle omfattas av denna bestämmelse. Lagberedningen ansåg däremot inte att det var nödvändigt att i allmänhet skydda bröstarvingars rätt till laglott mot alla gåvohandlingar som arvlåtaren företagit under sin livstid. De ansåg inte att arvingarnas rätt till arv skulle vara skyddad redan under arvlåtarens livstid. Arvingarnas rätt till arv var endast en möjlighet, som inte borde begränsa arvlåtarens förfoganderätt över sin egendom.

Det konstaterades att situationer som dessa, att arvlåtaren försökt kringgå reglerna om laglott genom att ge bort gåvor, uppstod alltmer ofta. Den vanligaste anledningen till detta var att arvlåtaren ville gynna en make i ett senare äktenskap eller barn i en yngre kull. Det var även vanligt med situationer där arvlåtaren hamnat i konflikt med en bröstarvinge och just därför ville försöka kringgå laglotsreglerna för att helt enkelt utesluta bröstarvingen från arv efter denne. Det fanns även situationer där andra personer hade försökt påverka arvlåtaren att ge bort gåvor till personen som på så sätt gynnades av gåvohandlingen. Det fanns alltså ingen möjlighet för bröstarvingar att förhindra att dessa uppenbara försök till kringgående av laglotten skulle kunna ske. Detta ansåg lagberedningen behövdes ändras på, vilket ledde till att bestämmelsen om det förstärkta laglottsskyddet infördes.

---

³² Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 221-222

³³ NJA 1985 s. 414

Bestämmelsen innefattade därmed gåvor som en arvlåtare bortgivit med samma syfte som skulle kunna likställas med testamente. Det innebar att gåvor som en arvlåtare hade bortgivit i nära anslutning till sin död eller när arvlåtaren trodde att döden var nära inpå skulle komma att omfattas av bestämmelsen. Att arvlåtaren hade gett bort gåvorna nära intill sin död innebar att gåvorna kunde anses ha samma syfte som ett testamente – att man vill ordna arvsföljden före sin död.

Utöver dessa fall så skulle även andra typer av fall komma att innefattas av bestämmelsen. Dessa typer av fall handlade om situationer där arvlåtaren hade gett bort egendom men behållit det huvudsakliga nyttjandet av egendomen fram till sin död. I dessa fall skulle man göra en avvägning om fördelarna med uppoffringen övervägde nackdelarna. Man skulle exempelvis titta på hur stor den ekonomiska uppoffringen varit för givaren.³⁴

3.4 Hur det förstärkta laglottsskyddet tillämpas i praktiken

Inom ett år från det att bouppteckningen blev klar måste en bröstarvinge påkalla jämkning av gåvan för att det förstärkta laglottsskyddet ska kunna tillämpas. Anser domstolen det föreliggande skäl för att tillämpa regeln ska gåvan behandlas precis som ett testamentsförordnande. Det som då sker är att gåvans värde vid dödsfallet hypotetiskt läggs till i kvarlåtenskapen för att man sedan ska kunna räkna ut den egentliga laglotten. Det som sedan fattas av den faktiska kvarlåtenskapen för att täcka laglotten ska den som mottagit gåvan återbära. Först och främst ska själva gåvan återbäras, men skulle det inte vara möjligt av någon anledning (givaren kan exempelvis ha sålt gåvan) ska istället ersättning för gåvans värde ges.

Nedan följer ett illustrerat exempel för att visa mer exakt hur det kan se ut när det tillämpas i praktiken:

Arne har precis fått reda på att han fått cancer och förmodligen bara har ett kort tag kvar att leva. Han skänker därför bort sin värdefulla konstsamling till sin granne som också älskar konst. När han gav bort konstsamlingen var den värd 300 000 kr och när Arne sedan avlider har den stigit i värde till 600 000 kr. Vid sin död efterlämnar Arne tre bröstarvingar och en kvarlåtenskap på 300 000 kr. Eftersom Arne gav bort gåvan när han fått reda på att han troligtvis bara har ett kort tag kvar att leva blir det förstärkta laglottsskyddet tillämpligt. Det som gåvan var värd vid dödsfallet ska då återläggas till kvarlåtenskapen, vilket totalt blir 900 000 kr. För att räkna fram arvslotten ska den totala kvarlåtenskapen delas på tre eftersom de är tre bröstarvingar, vilket då blir 300 000 kr var. Laglotten utgör hälften av arvslotten för vardera bröstarvingen, vilket blir 150 000 kr var. Det fattas alltså 150 000 kr för att alla bröstarvingar ska kunna få ut sina laglotter ($150\,000 \times 3 = 450\,000$ kr). Det som fattas för att varje bröstarvinge ska få ut sin laglott blir då den som mottagit gåvan skyldig att återbära till dödsboet.

Många gånger kan den som mottagit gåvan inte ha haft en aning om att gåvan skulle inverka på bröstarvingarnas laglotter, eller att gåvogivaren haft en avsikt att försöka kringgå laglotsreglerna genom att ge bort gåvan. I dessa fall spelar det dessvärre ingen roll om gåvomottagaren varit i god tro, gåvan ska oavsett detta återbäras.³⁵

---

³⁴ NJA II 1928 s. 443-446

³⁵ Brattström & Singer (2016), Rätt arv, s. 118-119

3.5 Vad som anses som gåva

En gåva i ordinära sammanhang har inte en lika omfattande betydelse som en gåva har vid tillämpning av det förstärkta laglottsskyddet. I lagtexten och förarbetena framgår att arvlåtaren ska ha bortgivit *egendom* som till syftet är att likställa med testamente. I begreppet *egendom* innefattas inte endast ordinära gåvor utan all *egendom* som är av benefik karaktär.³⁶ En förklaring av vad som omfattas av begreppet gåva i de olika sammanhangen bör därför göras.

3.5.1 Gåva i ordinärt sammanhang

Begreppet gåva innebär en överlåtelse av *egendom* utan motprestation. Det kan antingen röra sig om fast eller lös *egendom*. Överlåtelse innebär att äganderätten förflyttas från gåvogivaren till gåvomottagaren.³⁷ För att en gåva ska anses fullbordad krävs att vissa rekvisit är uppfyllda. Först och främst ska det ha skett en förmögenhetsöverföring från gåvogivaren till gåvomottagaren. Vidare krävs att gåvogivaren ska ha företagit rättshandlingen frivilligt. *Egendomen* ska även vara av benefik karaktär dvs. ingen motprestation ska utges.³⁸

I Lag (1936:83) angående vissa utfästelser om gåva finns bestämmelser för överlåtelse genom gåva av lös *egendom*. Där krävs att *egendomen* överlämnas från gåvogivaren till gåvomottagaren. Gåvomottagaren måste alltså få *egendomen* i sin besittning s.k. tradition.³⁹ I undantagsfall är dock ett gåvolöfte bindande. Om löftet gjorts i en skriftligt undertecknad handling som överlämnats till gåvomottagaren eller om erbjudandet gjorts offentligt (exempelvis vid en stor middag eller liknande) är givaren gåvogivaren bunden av sitt löfte.⁴⁰

Vid överlåtelse genom gåva av fast *egendom* gäller i princip samma formkrav som vid köp av fast *egendom*. Bestämmelser därom finns i Jordabalk (1970:994). För att en gåva av fast *egendom* ska anses fullbordad ska både gåvogivaren och gåvomottagaren underteckna en skriftlig gåvohandling som ska innehålla fastighetens beteckning och en överlåtelseförklaring.⁴¹ Det som skiljer sig i rättshandlingen mellan köp och gåva är om en köpeskilling anges i handlingen eller inte.⁴²

3.5.2 Gåva vid tillämpning av det förstärkta laglottsskyddet

Eftersom det förstärkta laglottsskyddet är till för att skydda bröstarvingars rätt till laglott och att hindra en arvlåtare att kunna bortge gåvor för att kringgå laglottsskyddet vill man att begreppet gåva ska ha en relativt bred omfattning. Just därför innefattas väldigt många olika typer av överlåtelser i gåvobegreppet. I förarbetena framgick att det var vanligt att makar försökte föra över *egendom* från den ena maken till den andra för att på så sätt försöka kringgå laglotsreglerna. Detta kan exempelvis göras i upprepade bodelningar i hopp om att undkomma att överföringarna ska ses som överlåtelser av gåvor. Detta var något som HD uppmärksammade i ett fall och gjorde därför bedömningen att de upprepade och nära intilliggande bodelningarna skulle ses som ett försök att dölja överföringar i form av gåvor. Detta fastställande blev särskilt viktigt för särkullbarn då det förhindrade att en förälder skulle

³⁶ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 220

³⁷ www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/gåva

³⁸ Bengtsson, Om gåvobegreppet i civilrätten, SvJT s. 694

³⁹ 2§ GåvoL

⁴⁰ 1§ GåvoL

⁴¹ 4 kap. 1§ JB

⁴² Grauers (2016), Ekonomisk familjerätt, s. 275

kunna överföra egendom till sin nya partner för att på så sätt försöka kringgå laglottssreglerna.⁴³

I NJA 1985 s. 414 hade två makar inom loppet av två månader genomfört upprepade bodelningar med mellanliggande äktenskapsförord som innebar att nästan all egendom blivit makans enskilda egendom vilket fick följden att makens egendom minskade rejält och makans egendom ökade enormt. När maken sedan avled efterlämnade han sin maka och en bröstarring från ett tidigare äktenskap. Bröstarvingen påkallade att det förstärkta laglottsskyddet skulle tillämpas och anförde att makarna vidtagit dessa åtgärder för att göra henne arvlös.

HD fastslog att alla dessa rättshandlingar tillsammans skulle anses som gåva, då de skett i ett försök att dölja en överföring av egendom i form av gåva. Sist kvar att bedöma var om syftet med överföringarna kunde likställas med testamente. HD fann det styrkt, att eftersom arvlåtaren sedan något år tillbaka blivit förtidspensionerad samt att han haft fortsatt tillgång till sin hobbyverksamhet som maken stått ekonomiskt för, hade inte den ekonomiska uppoffringen gått ut över arvlåtaren själv. Även det faktum att maken själv uppgivit att bodelningarna vidtagits för att ordna med arvsföljden efter dem innebar att syftet med gåvan kunde likställas med testamente, och det förstärkta laglottsskyddet blev därför tillämpligt. I rättsfallet uttalade sig även HD om att de vidtagna rättshandlingarna var för sig inte kunde anses som gåvor, men hade det påverkat utfallet hade dörren stått öppen för makar att på detta sättet kunna kringgå laglottssreglerna. Det skulle möjliggöra ett kringgående även av det förstärkta laglottsskyddet, vilket skulle stå i strid med grunderna till införandet av skyddsregeln.⁴⁴

Det finns även andra sätt som en arvlåtare försökt kringgå reglerna om laglott på. En försäljning av egendom till underpris är ett exempel. Det innebär att man säljer egendom till ett pris som understiger marknadsvärdet. En viss del av egendomen är då att anse som gåva eftersom köparen inte behövt betala egendomens fulla marknadsvärde. Detta är särskilt vanligt när man vill att företag ska drivas vidare inom familjen. En av arvingarna kanske är mer intresserad av att driva vidare företaget än de andra och därför säljer man företaget till denne billigt så att företaget kan drivas vidare.⁴⁵

Ytterligare en överlåtelse som kan komma att ingå i gåvobegreppet är ersättning till en bröstarring för arbete och tjänster. I NJA 1949 s. 629 hade arvlåtaren genom avtal med en av sina bröstarringar lovat att utge ersättning för arbete och tjänster under den tid bröstarringen sammanbodde med arvlåtaren. När arvlåtaren senare avled efterlämnade hon två bröstarringar, varvid hon testamenterat all kvarlåtenskap till den ena bröstarringen för det utförda arbetet förutom till den del den andra bröstarringen skulle få ut sin laglott. Den andra bröstarringen påkallade en tillämpning det förstärkta laglottsskyddet och anförde att utfästelsen skulle vara att anse som gåva. HD ansåg inte att omständigheterna som förelegat för det utförda arbetet och tjänsterna kunde utgöra ett giltigt anspråk för ersättning. Ersättningen var därför att betrakta som gåva som dessutom till syftet var att likställas med testamente. Även här blev det förstärkta laglottsskyddet tillämpligt då ersättningen var att anse som gåva.⁴⁶

3.5.3 Vad som krävs för att man ska kunna likställa en gåva med testamente

Det som krävs för att en gåva ska kunna likställas med testamente är att arvlåtaren ska ha haft samma syfte som med ett testamente, vilket är att ordna med arvsföljden före sin död. Det

---

⁴³ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 220

⁴⁴ NJA 1985 s. 414

⁴⁵ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 220

⁴⁶ NJA 1949 s. 629

man beaktar är alltså under vilka omständigheter överlåtelsen av gåvan har skett och vilka eventuella villkor som medföljt vid gåvans givande. Har gåvan skett i nära anslutning till arvlåtarens död eller när arvlåtaren trodde att han skulle dö ska gåvan likställas med testamente. Om gåvan inte skett i nära anslutning till arvlåtarens död, men arvlåtaren förbehållit sig nyttjanderätten eller avkastningen till gåvan ska den också likställas med testamente. Om arvlåtaren däremot under sin livstid har haft ett eget riktat intresse att ge bort gåvan ska gåvan inte likställas med testamente. Det finns dessvärre situationer där flera av dessa omständigheter föreligger. Hur man då ska bedöma om gåvan ska likställas med testamente eller inte är inte helt lätt, vilket finns bevis på i praxis.⁴⁷

I NJA 1998 s. 534 hade gåvogivaren bortgivit egendom i form av sju jordbruksfastigheter till skogs- och lantbruksakademin. Syftet med gåvan var att bevara egendomen i dess dåvarande omfattning då egendomen hade betytt väldigt mycket för gåvogivaren. Gåvogivaren menade att om egendomen skulle gått i arv till hennes tre bröstarvingar skulle de, som de även själva uppgett, inte ha något intresse av att fortsätta driva egendomen i samma omfattning. De tre bröstarvingarna väckte talan mot akademien och yrkade att gåvan skulle återbäras till den del den kränkte deras laglott.

Det HD konstaterade var att förarbetena till det förstärkta laglottsskyddet var något motsägelsefulla. Regeln skulle tillämpas om gåvogivaren hade haft en avsikt att ordna med sin arvsföljd. Om gåvogivaren istället hade haft ett eget riktat intresse under sin livstid att företa rättshandlingen skulle regeln däremot inte tillämpas. Enligt HD förelåg båda dessa omständigheter. Vidare fastslogs att regeln dels kunde bli tillämplig när gåvan hade skett vid ett närliggande dödsfall, så som sjukdom i detta fallet, eller om gåvogivaren behållit nyttjandet till den bortgivna egendomen under sin återstående livstid. HD ansåg inte att gåvogivaren hade väntat döden inom en förhållandevis kort tid från det att gåvan gavs bort till det att gåvogivaren avled. De ansåg däremot att gåvogivaren fortfarande behållit nyttjanderätten till den bortgivna egendomen. Det sista HD var tvungen att ta ställning till var om överlåtelsen av gåvan inneburit en betydande ekonomisk uppoffring för gåvogivaren. HD var tvungen att beakta alla dessa omständigheter och därefter göra en samlad bedömning, i vilken de kom fram till att fördelarna med överlåtelsen av gåvan inte uppvägs av den uppoffring som överlåtelsen innebar. Gåvan var därmed inte att likställa med testamente och det förstärkta laglottsskyddet blev inte tillämbart.⁴⁸

Det är alltså en samlad bedömning som måste göras. Det slutliga som avgör om regeln bör tillämpas eller inte är om överlåtelsen av gåvan inneburit en större ekonomisk uppoffring för gåvogivaren.

3.6 En avsikt att kringgå laglotsreglerna krävs inte för regelns tillämpning

Det har diskuterats fram och tillbaka i ett rättsfall från HD om en avsikt att kringgå laglotsreglerna verkligen krävdes för att regeln skulle kunna bli tillämplig. HD ansåg att förarbetena och lagtexten inte stämde helt överens i frågan om arvlåtaren verkligen behövde ha haft en avsikt att kringgå reglerna om laglott eller inte. De gjorde därför sin egen bedömning och därmed fastställdes i praxis att en avsikt från arvlåtaren att kringgå laglotsreglerna inte krävdes för att regeln skulle kunna bli tillämplig.

---

⁴⁷ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 221-222

⁴⁸ NJA 1998 s. 534

I NJA 1973 s. 687 hade arvlåtaren och hans fru gett bort sina aktieandelar i ett företag till arvlåtarens son som ett tack för att han hjälpt till att bidra till företagets omsättning genom att ha arbetat där större delen av sitt liv. Detta fick de resterande två bröstarvingarna reda på och yrkade att gåvan skulle jämkas då den var att likställa med testamente eftersom syftet med gåvan hade varit att ordna med arvsföljden. Bröstarvingen som mottagit gåvan bestred yrkandet och uppgav att det krävdes en avsikt från arvlåtarens sida att kringgå laglotsreglerna för att det förstärkta laglottsskyddet skulle bli tillämpligt. Han uppgav vidare att någon avsikt att kringgå reglerna om laglott inte förelåg då makarnas förmögenhetsförhållanden vid gåvotillfället varit sådana att gåvan inte kunde beräknas kränka de resterande bröstarvingarnas laglotter.

HD fann det styrkt att gåvan till syftet var att likställa med testamente. I frågan om någon avsikt att kringgå laglotsreglerna från arvlåtarens sida ansåg de att lagtexten inte gav något stöd för ett sådant påstående. I förarbetena diskuteras huruvida en avsikt att kringgå laglotsreglerna krävs, men det framgår inte säkert att det måste vara så. I förarbetena framkommer att det inte alltid är så att man kan anta att arvlåtaren velat kringgå laglotsreglerna. Varken lagtexten eller förarbetena gav stöd för den tolkningen att en avsikt att kringgå reglerna om laglott krävdes för regelns tillämpning. Det som avgjorde fallet var därmed att syftet med gåvan kunde likställas med testamente, samt att den ekonomiska uppoffringen inte hade gått ut över arvlåtaren själv då arvlåtaren fortfarande hade åtnjutit uppkastning från företaget. HD valde dock att begränsa nedsättningen av gåvan med tanke på omständigheterna att gåvomottagaren hade arbetat i företaget större delen av sitt liv.⁴⁹

3.6.1 Kritik mot lagtexten och förarbetena till det förstärkta laglottsskyddet

Det var inte endast HD som ansåg att lagtexten och förarbetena inte var helt överensstämmande. Justitierådet Gösta Walin har i Svensk juristtidning skrivit en artikel där han kritiserar lagtexten och förarbetena till det förstärkta laglottsskyddet. I artikeln skriver han att förarbetena innehåller diskussioner huruvida en avsikt att kringgå laglotsreglerna krävs från arvlåtarens sida eller inte, medan i lagtexten uppställs inget sådant rekvisit alls. I lagtexten uppställs endast rekvisitet att arvlåtaren ska ha haft samma syfte med gåvan som med ett testamente, vilket är att ordna arvsföljden efter en. Det finns ingenting i lagtexten som säger att arvlåtaren ska ha haft en avsikt att kringgå laglotsreglerna. Däremot diskuteras i förarbetena huruvida en avsikt från arvlåtarens sida att kringgå reglerna om laglott krävs eller inte. Därför menade Walin att lagtexten och förarbetena inte stämde helt överens.

Walin resonerade sedan om rekvisitet att en avsikt att kringgå laglotsreglerna skulle införas i bestämmelsen eller inte. Att uppställa ett krav på en avsikt från arvlåtarens sida skulle endast ge upphov till tillämpningsproblem då domstolarna skulle behöva göra ytterligare en subjektiv bedömning samt det faktum att en avsikt är väldigt svår att bevisa. Dock fanns det brister i det andra alternativet också menade Walin. Även där måste göras en subjektiv bedömning om syftet med gåvan kan antas ha varit att ordna med arvsföljden. Han menade att det var en nackdel att bygga tillämpningen av bestämmelsen på ett subjektivt syfte att kringgå lagen. Walin refererade även till flera rättsfall där domstolarna inte ens hade diskuterat om det faktiskt förelåg någon avsikt att kringgå laglotsreglerna eller inte. Domstolarna hade endast fokuserat på de yttre omständigheterna och gåvovillkoren, och inte tagit i beaktande om det faktiskt hade förelåg en rättshandling med avsikt att kringgå laglotsreglerna. Detta menade Walin var mycket anmärkningsvärt.⁵⁰

---

⁴⁹ NJA 1973 s. 687

⁵⁰ Walin, Ett par arvsrättsliga spörsmål, SvJT s. 133-137

3.7 Vad som krävs för att syftet ska antas ha varit att ordna med arvsföljden

Eftersom man ska kunna likställa gåvan med testamente måste givaren haft samma syfte som med testamente vilket som tidigare nämnts är att man vill ordna arvsföljden före sin död. Har det gått alltför lång tid mellan överlåtelsen och dödsfallet kan det därför bli svårt att likställa gåvan med testamente. I de situationer som handlar om omständigheterna kring gåvans givande får det inte ha gått för lång tid från att man gav bort gåvan tills att det man avled.⁵¹ I förarbetena har lagberedningen klargjort att gåvan ska ha skett nära inpå arvlåtarens död eller när arvlåtaren trodde att döden var nära inpå. Det betyder att även gåvor som arvlåtaren gett bort när denne legat svårt sjuk, men sedan tillfrisknat, också kan komma att omfattas av bestämmelsen. Om arvlåtaren skulle ha gett bort gåvan långt före sin död kan man inte anta att arvlåtaren har haft samma syfte som med testamente eftersom arvlåtaren förmodligen inte ens börjat tänka på sin död vid den tidpunkten. Det man får ta i beaktning är helt enkelt arvlåtarens ålder, om arvlåtaren är så pass gammal att hen befarar sig avlida när som helst. Man tar även arvlåtarens hälsotillstånd i beaktning, om arvlåtaren är i så pass dåligt skick att denne kan befaras döden när som helst.

I de fallen gåvogivaren behållit nyttjanderätten eller avkastningen till egendomen efter överlåtelsen har tidslängden från att man gav bort gåvan fram tills det att man avled mindre betydelse. Här får givarens avsikt med gåvan en större betydelse än tidslängden mellan gåvan och dödsfallet. Man ställer mer fokus på om givarens avsikt kan antas ha varit att ordna med arvsföljden efter sig.⁵² Eftersom arvlåtaren kan ge bort gåvor långt före sin död, men ändå behålla nyttjanderätten eller avkastningen till egendomen, kan man på så sätt ana en avsikt från gåvogivarens sida att hen velat ordna med arvsföljden. Det man beaktar vid dessa situationer är om den ekonomiska uppoffringen gått ut över givaren själv eller inte.

I NJA 1963 s. 345 hade gåvogivaren genom bodelning 35 år före dödsfallet överlåtit egendom till sin make. Efter bodelningen behöll gåvogivaren nyttjanderätten till egendomen i och med sitt förhållande med gåvomottagaren. När gåvomottagaren senare avled hade testamentarats att gåvogivaren skulle överta kvarlåtenskapen med full äganderätt, varvid när gåvogivaren senare avled skulle kvarlåtenskapen tillfalla en förening. Gåvogivaren hade en bröstarring från ett tidigare förhållande som hon inte ville kännas vid pga. brott som bröstarringen begått. När gåvogivaren senare avled riktade bröstarringen anspråk mot föreningen för återbäring av gåvan till den del den kränkte laglotten. HD ansåg att eftersom gåvogivaren behållit nyttjanderätten till egendomen samt att gåvogivaren kunde antas ha velat ordna med sin arvsföljd, fanns det skäl för ett tillämpande av det förstärkta laglottsskyddet.⁵³

I rättsfallet hade gåvan alltså överlåtit 35 år före dödsfallet. Där framhålls att då gåvogivaren behållit nyttjanderätten till egendomen samt då gåvogivaren kunde antas ha velat ordna med sin arvsföljd har tidslängden från överlåtelsen till dödsfallet ingen större betydelse.

3.8 När det förstärkta laglottsskyddet inte ska tillämpas

Det finns däremot vissa fall där regeln om förstärkt laglottsskydd inte blir tillämplig. I lagtexten finns ett undantag för fall där regeln inte ska tillämpas. Undantaget lyder: om ”särskilda skäl ej

---

⁵¹ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s.221-222

⁵² NJA II 1928 s. 444-445

⁵³ NJA 1963 s. 345

äro däremot”.⁵⁴ Det innebär att regeln endast ska tillämpas om särskilda skäl för att inte tillämpa regeln är däremot. Vad dessa särskilda skäl innebär är inget som är helt klart. Det är endast några få fall som tagits upp av HD där det klargjorts vad som avses med särskilda skäl för att inte tillämpa regeln.

Anledningen till att undantagsregeln kom till var för att Lagrådet ville införa ett undantag från tillämpningen av det förstärkta laglottsskyddet i de fall det skulle innebära en alltför stor stränghet mot gåvomottagaren. Bestämmelsen gör det möjligt att av rimlighetsskäl göra undantag i olika situationer. Det kan vara situationer där gåvan varit en ersättning för utfört arbete eller där gåvogivaren genom sina insatser hjälpt till att öka värdet på gåvan. Det kan även handla om situationer där gåvogivaren hjälpt gåvogivaren ekonomiskt under en längre tid.⁵⁵

I NJA 1942 s. 609 hade gåvomottagaren mottagit gåva som till handlingens innehåll och omständigheterna vid dess tillkomst till syftet var att likställa med testamente. Dock ansågs det föreligga sådana skäl att jämkning av gåvan inte borde äga rum. Gåvomottagaren hade under större delen av sitt liv arbetat för gåvogivaren och endast erhållit en ringa ersättning för arbetet. Gåvomottagaren hade även under denna arbetsperiod ådragit sig en sjukdom vilket orsakat en nedsättning av arbetsförmågan. Regeln om förstärkt laglottsskydd blev därför inte tillämplig.⁵⁶

I NJA 1954 s. 517 hade gåvogivaren överlåtit en gåva till en av sina bröstarvingar som till handlingens syfte var att likställa med testamente. Särskilda skäl talade dock emot att en jämkning av gåvan skulle ske. Den ena av bröstarvingarna hade nämligen genom brottsligt förfarande utnyttjat gåvogivaren, som lett till att den andra bröstarvingen särbehandlats negativt. Gåvogivaren gav därför en gåva i form av en fastighet för att kompensera för särbehandlingen. En jämkning av gåvan blev därför inte aktuell.⁵⁷

Dessa fall beskriver alltså två typer av situationer där det förstärkta laglottsskyddet inte blir tillämpligt. Varje fall måste bedömas enskilt för att noga undersökas så att det inte föreligger särskilda skäl för att inte tillämpa det förstärkta laglottsskyddet.

---

⁵⁴ 7 kap. 4§ ÄB

⁵⁵ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 225

⁵⁶ NJA 1942 s. 609

⁵⁷ NJA 1954 s. 517

4 Analys

4.1 Anledningen till att det förstärkta laglottsskyddet kom till

Det förstärkta laglottsskyddet lever verkligen upp till sitt namn. Bestämmelsen ger ett ytterligare och starkare skydd för bröstarvingars rätt till laglott. Innan bestämmelsen tillkom hade bröstarvingar som ville få ut sin laglott endast en chans att påkalla jämkning av ett testamente för att få ut laglotten. En arvlåtare som ville utesluta sin bröstarvinge från arv kunde, istället för att skriva ett testamente som bröstarvingen kunde påkalla jämkning av, enkelt bara överlåta sin egendom i form av gåvor till en annan person istället. Det fanns därmed ett annat sätt att kringgå laglotsreglerna på. Det var just därför bestämmelsen om förstärkt laglottsskydd kom till. Bestämmelsen skulle skydda laglotsrätten mot sådana typer av kringgåenden som arvlåtaren försökt åstadkomma genom att ge bort sin egendom genom gåvor. I och med bestämmelsen kom även gåvor som arvlåtaren bortgivit med ett syfte som kan likställas med testamente att kunna jämkas av bröstarvingar för utfående av laglotten. Därmed förhindrades dessa typer av försök till kringgåenden av laglotten från arvlåtarens sida. Införandet av bestämmelsen blev säkerligen extra viktig för särkullbarn. I de fall särkullbarn är inblandade är det inte helt ovanligt att konflikter uppstår, då särkullbarn inte har något genetiskt släktband med arvlåtarens nya man, fru eller sambo. Hade rättsregeln inte existerat hade den nya partnern enkelt kunnat övertala arvlåtaren att avhända sig egendom till denne och på så sätt gjort arvlåtarens bröstarvingar arvlösa. Detta går nu längre inte att uppnå i och med bestämmelsen, vilket bör vara en lättnad för de särkullbarn som inte har en speciellt bra relation med sin nya styvfar/mor eller med arvlåtaren för den delen.

4.1.1 Inte alla gåvor arvlåtaren bortgivit innefattas

Det är dock viktigt att påpeka att det förstärkta laglottsskyddet inte sträcker sig så långt att det skyddar bröstarvingars laglotsrätt mot alla typer av gåvohandlingar som en arvlåtare vidtar under sin livstid, utan endast mot gåvor som till syftet är att likställa med testamente. Det betyder alltså att gåvorna ska varit gjorda för dödsfalls skull, och att de därmed haft samma syfte som ett testamente vilket är att man vill ordna arvsföljden före sin död. Just därför ska gåvorna ha skett nära intill arvlåtarens död eller när arvlåtaren trodde att döden var när inpå. Även gåvor där arvlåtaren behållit nyttjanderätten eller avkastningen till egendomen innefattas av bestämmelsen. Det som då ska ha skett är att den ekonomiska uppoffringen inte drabbat givaren själv. Givaren ska alltså inte ha gjort någon större ekonomisk förlust i och med överlåtelsen av gåvan.⁵⁸

Att skyddet inte omfattar alla gåvor som arvlåtaren bortgivit under sin livstid är ganska logiskt. Hade det innefattat alla gåvor som arvlåtaren gett bort under sin livstid hade bestämmelsen förlorat en del av sin innebörd. Den hade då haft en för överbeskyddande verkan för bröstarvinges laglott, vilket inte hade varit rimligt i förhållande till egendomsrätten. Arvlåtaren hade i så fall inte kunnat ge bort en enda gåva som en bröstarvinge senare skulle kunna påkalla jämkning av. Skyddet innefattar alltså endast gåvor som har samma syfte som ett testamente, vilket räcker gott och väl som skydd för laglotten. Laglotsrätten bör inte ta upp alltför stor begränsning hos arvlåtaren att kunna förfoga över sin egendom så som hen själv vill. Precis som lagrådet konstaterat är en bröstarvinges rätt till

---

⁵⁸ NJA II 1928, s. 443-446

laglott endast en möjlighet, som inte borde begränsa arvlåtarens förfoganderätt över sin egendom.⁵⁹

4.1.2 Inte endast ordinära gåvor innefattas

Eftersom bestämmelsen är till som ett skydd mot gåvohandlingar som arvlåtaren vidtar för att ordna med arvsföljden faller många olika typer av gåvor in under begreppet. I rättsfallet NJA 1985 s. 414 har HD klargjort att upprepade bodelningar med mellanliggande äktenskapsförord att egendomen ska vara den enas enskilda egendom kan komma att innefattas i gåvobegreppet då denna typ av handling ses som ett försök att dölja en förmögenhetsöverföring i form av gåvor. I just det rättsfallet var bröstarvingen ett särkullbarn, vilket var en bidragande orsak till att makarna på det sättet försökt kringgå särkullbarnets rätt till laglott. Genom att det fastställdes i praxis kan makar numera inte kringgå laglotsreglerna på det sättet, vilket borde vara en extra stor tröst för just särkullbarn.⁶⁰

Ytterligare en typ av överlåtelse som innefattas i begreppet gåva är försäljning till underpris. Detta förefaller sig vanligt i situationer där det föreligger någon typ av familjeföretag. För att företaget ska drivas vidare av bröstarvingarna eller någon annan inom släkten är det vanligt att försäljningen sker till underpris. Så kan även vara fallet när någon arbetat i företaget och vill ta på sig att driva företaget vidare. Det som är viktigt för arvlåtaren är då att själva företaget drivas vidare, och avsikten är då säkert sällan att försöka kringgå laglotsreglerna. Ändå kan den benefika delen, dvs. mellanskillnaden mellan försäljningspriset och marknadsvärdet, komma att omfattas av det förstärkta laglottsskyddet.⁶¹ Att denna typ av situation innefattas i gåvobegreppet är en aning anmärkningsvärt. Vill en person ta på sig att driva företaget vidare borde detta enkelt kunna lösas genom att en försäljning sker. Att försäljningen sker till underpris borde inte kunna påverkas av laglotsreglerna, just för att personen som försäljningen sker till verkligen har ett intresse av att driva företaget vidare. Hade det varit viktigt för resterande bröstarvingar att få driva vidare företaget hade detta enkelt kunnat ske i en överenskommelse med arvlåtaren. Å andra sidan finns det däremot fall där arvlåtaren och bröstarvingen är osams, och att arvlåtaren då säljer sitt företag till underpris till någon utomstående endast för att bröstarvingen inte ska få ta del av det kan i och för sig ses som ett försök till ett kringgående av laglotsreglerna.

4.1.3 Kritiken mot lagtexten och förarbetena till det förstärkta laglottsskyddet

Att lagtexten och förarbetena till det förstärkta laglottsskyddet har kritiserats är förståeligt. I förarbetena diskuteras huruvida en avsikt att kringgå laglotsreglerna krävs för att regeln ska kunna tillämpas, medan lagtexten över huvud taget inte ger sken av att en avsikt krävs. Det var gynnsamt att HD i rättsfallet NJA 1973 s. 687 klargjorde att en avsikt från arvlåtaren att kringgå laglotsreglerna inte krävdes för att regeln skulle kunna tillämpas.⁶² Hade en avsikt från arvlåtarens sida krävts hade regeln förmodligen blivit oerhört svår att tillämpa då en avsikt är mycket svår att bevisa. Därmed hade regeln förlorat en stor del av sin innebörd då anledningen till att den tillkom var för att skydda laglotsrätten ytterligare. Hade regeln varit så pass svår att tillämpa hade den inte kunnat uppfylla sitt syfte.

---

⁵⁹ NJA II 1928 s. 444

⁶⁰ NJA 1985 s. 414

⁶¹ Walin & Lind (2016), En kommentar till ärvdabalken, s. 222

⁶² NJA 1973 s. 687

4.2 En samlad bedömning av omständigheterna kring gåvans givande

Om flera omständigheter föreligger samtidigt som motsäger varandra i frågan om regeln ska tillämpas eller inte måste domstolen göra en samlad bedömning av alla omständigheter. Den övervägande delen av alla omständigheter är sedan det som avgör fallet. I situationerna där gåvorna getts bort nära inpå arvlåtarens död är det tidslängden mellan överlåtelsen av gåvan och dödsfallet som spelar stor roll. Man beaktar även till stor del arvlåtarens ålder och hälsotillstånd, just för att dessa faktorer kan vara en bidragande orsak till att man vidtagit rättshandlingen. I situationerna där arvlåtaren gett bort gåvor men förbehållit sig nyttjanderätten eller avkastningen till dem beaktar man istället den ekonomiska uppoffringen. Har arvlåtaren till större del inte drabbats ekonomiskt i och med överlåtelsen av gåvan kan detta anses som att rättshandlingen inte spelat någon större roll för arvlåtaren. I rättsfallet NJA 1998 s. 534 förelåg flera av dessa omständigheter samtidigt. HD var tvungen att göra en bedömning kring var och en av omständigheterna, och till sist en samlad bedömning i vilket de kom fram till att den ekonomiska uppoffringen till större del hade drabbat arvlåtaren själv och gåvan kunde därmed inte likställas med testamente.⁶³

4.3 Särskilda skäl när det förstärkta laglottsskyddet inte ska tillämpas

Detta undantag i bestämmelsen är till för situationer där regeln anses orimlig att tillämpa. Undantaget infördes för de fall då en tillämpning av bestämmelsen skulle innebära en alltför stor stränghet mot gåvomottagaren. I rättsfallet NJA 1942 s. 609 valde HD att inte tillämpa bestämmelsen då gåvomottagaren arbetat för gåvogivaren under en stor del av sitt liv och även drabbats av en sjukdom som orsakat funktionsnedsättning.⁶⁴ I ett annat rättsfall NJA 1954 s. 517 valde HD att heller inte att tillämpa bestämmelsen då bröstärvingen som påkallade jämkning av gåvan hade begått brottsliga handlingar mot gåvogivaren tidigare i livet vilket lett till att den andra bröstärvingen särbehandlats på ett negativt sätt. Gåvogivaren ville därför kompensera för detta och det var därför överlåtelsen av gåvan hade ägt rum. Just därför ansåg HD att en tillämpning av bestämmelsen i det fallet skulle leda till ett resultat som bestämmelsen egentligen inte var till för.⁶⁵

Detta visar på att det inte finns något klart och tydligt rekvisit kring vad som avses med särskilda skäl mot att tillämpa regeln. Domstolen får helt enkelt bedöma varje enskilt fall var för sig och utreda så att några orimliga omständigheter inte föreligger. Denna undantagsregel är av stor betydelse eftersom den förhindrar att alla möjliga typer av fall ska kunna tillämpas av det förstärkta laglottsskyddet. Att den även lämnar dörren öppen för domstolen att göra sin egen tolkning av vad som avses med särskilda skäl för att inte tillämpa bestämmelsen är väldigt skonsamt då det omöjligt kan finnas ett klart skäl för varje enskild situation.

4.4 Avskaffning av laglottsrätten

Det har diskuterats kring om det är rimligt att fortfarande behålla reglerna om laglott idag. Anledningen till att själva laglotsreglerna tillkom var för att barn förr i tiden hade svårare att försörja sig och var mer beroende av familjens egendom i form av gårdar och annat. Laglotten garanterade därför en viss försörjning för människor. Idag ser saker och ting annorlunda ut. Barn till en arvlåtare är inte lika beroende av försörjning som förr i tiden. Just därför kan det diskuteras om det verkligen är rätt att bestämmelserna om laglott fortfarande ska finnas kvar.

---

⁶³ NJA 1998 s. 534

⁶⁴ NJA 1942 s. 609

⁶⁵ NJA 1954 s. 517

Borde en arvlåtare få bestämma helt själv över sin egendom eller ska bröstarvingarna ha rätt till en del av egendomen? Enligt Anders Eriksson (författare och tidigare rättschef i justitiedepartementet) borde laglotten avskaffas då ingen annan än arvlåtaren själv borde få bestämma över sin egendom.⁶⁶

I en debattartikel skriver advokat Svante Thorsell att en förälder aldrig kan göra sitt barn arvlös, inte ens om barnet begår brottsliga handlingar mot sin förälder. Det enda som kan göra att en bröstarvinge mister sin laglottsrätt är om bröstarvingen har ihjäl sin förälder. Detta får Svante Thorsell att ifrågasätta hur lagstiftaren tänkte kring införandet av bestämmelsen. Han menar på att laglotten är ett förlegat tvångsarv, och att lagstiftningen kring laglotten borde reformeras på så sätt att laglottsrätten tas bort. Han resonerar precis som Anders Eriksson, att arvlåtaren borde ha rätt att förfoga över sin egendom så som denne själv vill.⁶⁷

Det har även lagts fram ett förslag till riksdagsbeslut angående laglotten. Riksdagsledamoten Borian Broberg skriver i en motion att lagstiftningen kring arv är otidsenlig och borde ses över. Även hon tar upp diskussionen huruvida en bröstarvinge i princip kan behandla sin förälder hur som helst, men ändå ha rätt till laglott vid förälderns bortgång. Även hon menar på att laglottsrätten strider mot egendomsrätten och att det borde vara fritt för var och en att besluta om sin kvarlåtenskap efter sin död.⁶⁸

Att en arvlåtare ska kunna förfoga över sin egendom så som denne själv vill kan man tycka egentligen inte är mer än rätt. Speciellt vid sådana tillfällen när bröstarvingen begått kriminella handlingar mot arvlåtaren eller helt enkelt behandlat arvlåtaren riktigt illa. Även om laglottsrätten skulle avskaffas hade bröstarvingen fortfarande haft rätt till arv enligt lag om inte arvlåtaren testamenterat på ett annat sätt än det som föreskrivs i lagen. Det skulle betyda att en bröstarvinges rätt till arv efter sin förälder istället skulle bygga på en ömsesidig relation mellan varandra. Har man en bra relation med sin förälder är det näst intill en självklarhet att föräldern vill berättiga en till en del av arvet efter denne. I nuläget kan arvlåtaren och bröstarvingen knappt ha haft någon relation alls med varandra, de kan inte ha pratat med varandra på flertals år, men bröstarvingen har fortfarande rätt till en del av arvet. Därför är det förståeligt att vissa ifrågasätter reglerna om laglott.

---

⁶⁶ Eriksson (2008), Arv och testamente, s. 180-181

⁶⁷ <https://www.gp.se/debatt/arvsr%C3%A4tten-%C3%A4r-omodern-avskaffa-laglotten-1.10066420>

⁶⁸ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/avskaffande-av-laglotten_H6021862

5 Sammanfattande slutsatser

Analysen av det förstärkta laglottsskyddet har visat att regeln utgör ett ytterligare skydd för bröstarvingars rätt till laglott. Skyddet utsträcks till att även innefatta gåvor som en arvlåtare bortgivit under sin livstid och som kan antas ha varit för att ordna med arvsföljden, och därmed kan likställas med testamente. De omständigheter där regeln blir tillämplig är antingen när arvlåtaren väntar eller tror sig vänta döden inom en förhållandevis kort tid, eller när arvlåtaren bortger egendom men bibehåller nyttjanderätten eller avkastningen till egendomen. Det domstolarna måste ta hänsyn till i de första typerna av situationer är arvlåtarens ålder, hälsotillstånd och hur lång tid som förflutit mellan gåvans givande och dödsfallet. Även om arvlåtaren tillfrisknar och sedan avlider kan gåvan komma att omfattas av bestämmelsen. I de andra typerna av situationer är det den ekonomiska uppoffringen för givaren som ska tas hänsyn till. Överväger fördelarna med uppoffringen nackdelarna ska regeln tillämpas, och tvärtom, ifall nackdelarna är större än fördelarna ska regeln inte tillämpas. Det är alltså många olika omständigheter som domstolarna måste bedöma och ta hänsyn till.

Att bestämmelsen inte kan tillämpas på alla gåvor som arvlåtaren bortgivit under sin livstid är väldigt logiskt och självklart. Hade bestämmelsen kunnat tillämpas på alla gåvor hade den förlorat mycket av sin innebörd, vilket är att skydda bröstarvingarna från försök till kringgåenden av laglotten. Just därför innefattas bara gåvor i fall där arvlåtarens syfte har varit att ordna med arvsföljden, vilket har samma betydelse som ett testamente. Eftersom bröstarvingar har rätt att jämka ett testamente är det inte mer än rätt att de även ska ha rätt att jämka en gåva som till syftet är att likställa med testamente.

Själva gåvorna som innefattas i bestämmelsen har en rätt så bred omfattning. Det är just för att man vill skydda bröstarvingarna så långt det går från olika försök till kringgåenden av laglotten. Därför innefattas inte bara ordinära gåvor utan även andra rättshandlingar som kan anses som gåvor. Upprepade bodelningar mellan makar har setts som en gåva då bodelningarna var vidtagna i försök att överföra egendom från den ena maken till den andra. Försäljning till underpris är ett annat exempel som också innefattas i gåvobegreppet. Detta har fastställts i praxis just med anledning av att dessa försök till kringgåenden av laglotten faktiskt har ägt rum. Hade dessa typer av överlåtelser inte innefattats i begreppet gåva hade kringgåenden av laglotten varit möjlig på dessa typer av sätt.

I varje enskilt fall måste även utredas så att särskilda skäl för att inte tillämpa rättsregeln föreligger. Undantaget är till av rimlighetsskäl för omständigheter som gör att regeln skulle vara orimlig att tillämpa. Det finns inget tydligt rekvisit kring dessa omständigheter utan varje fall måste bedömas var för sig. Just eftersom det inte finns några specifika omständigheter som avses som särskilda skäl, mer än dem som har fastslagits i praxis, finns det alltid en möjlighet för domstolen att göra sin egen bedömning kring varje omständighet i varje enskilt fall.

En bröstarvinge måste inom ett år från det att bouppteckningen blev klar påkalla jämkning av gåvan för att regeln ska kunna tillämpas. Blir det förstärkta laglottsskyddet tillämpligt ska gåvans värde vid dödsfallet hypotetiskt återläggas till kvarlåtenskapen för beräkning av laglotten. Gåvan ska sedan återbäras till dödsboet så att varje bröstarvinge kan få ut sin laglott. Skulle gåvan eventuellt inte finnas kvar ska istället gåvans värde återgå. Att det är gåvans värde vid dödsfallet som ska tas i beaktning utgör en stor ekonomisk fördel för bröstarvingen som påkallat jämkningen eftersom gåvans värde kan ha stigit markant. Hade det istället varit gåvans värde vid gåvotillfället som tagits i beaktning hade det ekonomiska utfallet kunnat blivit väldigt mycket sämre då gåvans värde har kunnat ökat en hel del under tiden som gått från gåvotillfället

fram till dödsfallet. I ett sådant fall hade bröstarvingen som påkallat jämkningen gått miste om ett stort pengavärde av gåvan.

Syftet med uppsatsen var att utreda varför det förstärkta laglottsskyddet kom till, vad det innebär och hur det tillämpas i praktiken. Det kan klargöras att bestämmelsen tillkom för att skydda bröstarvingars rätt till laglott ytterligare genom att det även innefattar gåvor som bortgivits med samma syfte som ett testamente, vilket är att man vill ordna arvsföljden före sin död. Därför kan numera både ett testamente och en gåva jämkas för att en bröstarvinge ska få ut sin laglott. Under arbetets gång har domstolens bedömningar vägts in för att visa på hur dem har bedömt i de aktuella fallen. Det finns inte så många fall som tagits upp av HD. Om det beror på att regeln tillämpas relativt sällan eller om lagtexten, förarbeten och praxis hittills varit tillräckliga får vara osagt.

6 Källor och litteratur

6.1 Författningar

Jordabalk (1970:994)

Lag (1936:83) angående vissa utfästelser om gåva

Ärvdabalk (1958:637)

6.2 Offentligt tryck

Nytt Juridiskt Arkiv (NJA II) 1928, Ny lag om arv

6.3 Litteratur

Bengtsson, B. Om gåvobegreppet i civilrätten, SvJT 1962.

Brattström, M & Singer, A. (2016) Rätt arv, 4:e upplagan. Iustus förlag AB, Uppsala.

Eriksson, A. (2008) Arv och testamente. Thomson förlag AB, Stockholm.

Grauers, F. (2016) Ekonomisk familjerätt, 9:e upplagan. Karnov Group Sweden AB, Stockholm.

Korling, F & Zamboni, M (2013) Juridisk metodlära, 3:e upplagan. Studentlitteratur AB, Lund.

Walín, G & Lind, G. (2016) Ärvdabalken: En kommentar Del 1 (1-17 kap.), sjunde upplagan. Wolters Kluwer Sverige AB, Stockholm.

Walín, G. Ett par arvsrättsliga spørsmål, SvJT 1972.

6.4 Rättsfall

Nytt Juridiskt Arkiv (NJA), 1942 s. 609

Nytt Juridiskt Arkiv (NJA), 1954 s. 517

Nytt Juridiskt Arkiv (NJA), 1998 s. 534

Nytt Juridiskt Arkiv (NJA), 1973 s. 687

Nytt Juridiskt Arkiv (NJA), 1963 s. 345

Nytt Juridiskt Arkiv (NJA), 1985 s. 414

Nytt Juridiskt Arkiv (NJA), 1949 s. 629

6.5 Internetkällor

NE Uppslagsverket. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/gåva> Hämtad 2019-04-15

Riksdagen. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/avskaffande-av-laglotten_H6021862 Hämtad 2019-07-22.

Göteborgsposten <https://www.gp.se/debatt/arvsr%C3%A4tten-%C3%A4r-omodern-avskaffa-laglotten-1.10066420> Hämtad 2019-07-22.